РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 22-го лютого 1916. Ч. 23. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, February 22, 1916. No. 23.

ТУРЕЦЬКА АРМІЯ В БІЛЬШІЙ ЧАСТИ УТІКЛА.

Значінє побіди Москалів на Кавказі з кождим днем малїє.

Австрійські лїтаки бомбардують російські склади в Тернополи.

ФРАНЦІЯ ДРОЖИТЬ ПЕРЕД НОВИМ НАСТУПОМ НІМЦІВ.

В АЗІЇ:

ТУРЕЦЬКА АРМІЯ В БІЛЬШІЙ ЧАСТИ УТЇКЛА.

ПЕТРОГРАД, 19. лютого. — Піврядові звіти подають перші точнїйші вісти про здобутє турецької кріпости Ерзерум.

З сих звітів показуєть ся, що Турки вже заздалегідь бачили, що їм не удасть ся оборонити Ерзерум. Тому більша часть війска вже кілька днів перед упадонм Ерзерум опустила місто.

Турки уступили в гори, 11 миль на захід і на північ від Ерзерум, де заняли становища в приготовлених окопах.

Російські війска є тепер заняті при направі турецьких фортів в Ерзерум. Загально надіють ся, що Турки, одержавши поміч, приступлять сейчас до відобраня утраченої кріпости.

ВОЄННА ДОБИЧА В ЗДОБУТИХ ГАРМАТАХ ЗМАЛЇЛА З 1000 НА 240.

ПЕТРОГРАД, 19. лютого. — Вісти з поля війни подають, що російські війска здобули в Ерзерум 240 гармат.

На північний захід від Ерзерум російські війска взяли в полон решту 34. турецької дивізії.

УРЯДОВИЙ РОСІЙСЬКИЙ ЗВІТ ПОДАЄ ЧИСЛО ПОЛОНЕНИХ НА 2.500.

ПЕТРОГРАД, 20. лютого. — Урядовий звіт російського ґенерального штабу доносить:

„В битвах в околиці Ерзерум полонено 49 турецьких офіцирів і 2.500 жовнірів. Крім того здобуто 6 гармат, велику скількість оружя і один транспорт з амуніцією. В битві під Ерзерум здобули наші війска один турецький прапор".

ЗНАЧІНЄ ПОБІДИ МОСКАЛЇВ НА КАВКАЗІ З КОЖДИМ ДНЕМ МАЛЇЄ.

БЕРЛІН, 19. лютого. — З Царгороду доси ще не наспіли точні вісти з терену війни на Кавказі.

Коли вість про упадок кріпости Ерзерум треба уважати за правду, то російські донесеня про велике число полонених і про здобутє тисячки гармат належать до видумок.

Російські урядові вісти мовчать і не подають точних вістий щодо числа полонених і взятих гармат. Натомісць признають, що велика часть турецької армії вже заздалегідь опустила Ерзерум.

Вісти, які наспіли з Росії до Стокгольму, вказують, що російська преса старала ся використати побіду російської армії над Турками на те, щоби піднести настрій серед російських жовнірів.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

АВСТРІЙСЬКІ ЛЇТАКИ БОМБАРДУЮТЬ РОСІЙСЬКІ СКЛАДИ В ТЕРНОПОЛИ.

БЕРЛІН, 20. лютого. — Міністерство війни у Віднї подає отсі вісти:

„На східнім теренї війни панує спокій. Лише в деяких місцях відбуває ся перестрілка артилерії.

„Відділи австрійських лїтаків бомбардували з успіхом воєнні російські склади на зелїзничих стаціях в Тернополи і Мінску".

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

БИТВА В ОКОЛИЦЇ АВЛЬОНИ.

ВІДЕНЬ, 20. лютого. — Урядові вісти австрійського ґенерального штабу доносять:

„Австрійсько-угорські війска здобули три місцевости на полудневий схід від Дураццо: Берат, Люсня і Пекінє. Притім полонено 200 Альбанців.

„Коло Базар-Шак Австрійці здобули передні рови італїйських війск, які уступають в напрямі Авльони".

ЗЕЛЇЗНИЦЇ В ПІВНІЧНІЙ ГРЕЦІЇ В РУКАХ АНҐЛЇЙЦІВ І ФРАНЦУЗІВ.

АТЕНИ, 20. лютого. — Англійське правительство повідомило президента грецького кабінету, що з воєнних зглядів заряд зелїзниць в цїлій північній Греції мусить находити ся в руках англїйських і французьких.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

НАД КАНАЛОМ ІЗЕР НІМЦЇ ЗДОБУЛИ ДАЛЬШИХ 350 МЕТРІВ ОКОПІВ.

БЕРЛІН, 20. лютого. — Урядовий звіт подає:

„На північ від Іпр над каналом Ізер німецькі війска взяли приступом знова 350 метрів англїйських окопів. Зусиля Англїйців, щоби відзискати утрачені становища, були безуспішні.

Притім взято 30 англїйських жовнірів в полон".

ФРАНЦІЯ ДРОЖИТЬ ПЕРЕД НОВИМ НАСТУПОМ НІМЦІВ.

ПАРИЖ, 20. лютого. — Вісти, які наспіли зі Швайцарії, доносять про великі приготовленя Німців до нового наступу у північній Франції. Німецька армія, яка стоїть коло Верден під командою німецького наслїдника престола, одержала нові скріпленя. Їх оцінюють на 100.000 людий і кількасот нових гармат.

Французькі воєнні круги сподіють ся, що Німцї з весною розпічнуть новий великий наступ на лінії Верден-Бельфорт.

В АНГЛІЇ:

НІМЕЦЬКІ ЦЕПЕЛЇНИ ПУСКАЮТЬ ХМАРИ, ЩОБИ ОБЕЗПЕЧИТИ СЯ ПЕРЕД СТРІЛАМИ НЕПРИЯТЕЛЯ.

ЛОНДОН, 20. січня. — Німецькі лїтаки перевели знова напад на побережні міста Анґлії. Заподіяні шкоди незначні. В часї сего нападу згинуло двох старших мущин і один хлопець.

З військових кругів доносять, що німецькі цепелїни уживали в часї послїдних нападів способу, щоби охоронити себе перед стрілами неприятеля. В тій цїли є уміщений на цепелїнах прилад, котрий витворює густий дим, який неначе хмара заслонює цепелїн перед оком неприятеля.

УТЕЧА УКРАЇНЦЯ З РОСІЙСЬКОЇ НЕВОЛІ ДО ХІН.

Понизше наведений лист писав Томко Кошіль (родом зі села Лубянки низші, пов. Збараж) до свого тїточного брата Дм. Атаманця в Дітройт, Міш.

Томко Кошіль служив у війску при 15. полку піхоти в Тернополи у ранзі фельдфебля. В битві під Тернополем зістав він тяжко ранений і попав ся в російську неволю. По році тяжкої неволї удало ся йому разом з другим товаришем втечи з неволї до Хін. Під сю пору находить ся Томко Кошіль в місті Пекіні, столиці Китаю (Хін). Лист писаний в Пекіні дня 7. січня 1916 р.

Дорогий Брате!

Маю надію, що сей лист до Тебе дійде. Перший лист писав я до Тебе зі Сибіри, то більше ніж певне, що російська цензура його не пустила.

Бодай коротко опишу Тобі, як я попав ся в російську неволю, а не меньше цікавим буде може і се, як я дістав ся до Хін.

Битва під Тернополем. — Знищенє 15. полку піхоти.

В битві під Тернополем (в осени 1914. р.) в селї Березовиці вел. цїлий наш тернопільський полк Москалї вибили майже до ноги. Богато з наших полягло, богато ранених, богато полонено. Битва тривала кільканайцять днів, Москалї мали дуже переважаючу силу; наші супроти тої сили були за слабі. Ніякого ратунку не було.

Ранений дістав ся я у неволю.

Мене також куля не минула, та се не таке дуже страшне. Але я в додатку упав ще під віз. І не памятаю, коли я опинив ся в шпиталі.

Було се на Матки Божої. Ми били ся без перестанку від 6-ої год. рано до 4-тої пополудни. Москалї нас перемогли. Ми одержали тоді розказ опустити Березовицю вел. і уступати в напрямі Львова. Також і люди з Березовиці і сусїдних сіл стали фірами утїкати на захід. Село Березовиця стояло в димі і полуміни. Нї дороги нї сьвіта не було видно. І так на мене наїхала фіра. Зпід неї я вже не годен був встати. За два дні, коли прийшов до себе, довідав ся, що я у шпитали в Тернополи. Небаром почув я голос російських лїкарів. По кількох днях стали приходити наші люди. Одна жінка питає з плачем: „Де мій Іван?", друга знова: „Де мій Стефан?" — кінця не було плачам і наріканям. З наших Лубянок було також досить людий, але зі своякїв я нїкого не бачив.

Через Київ в дорогу на Сибір.

З Тернополя виправили нас до шпиталю до Київа. В Київі полежав я кільканайцять днів. Відтак везли нас 32 днї зелїзницею в Сибір. По сибірських пустинях дещо і цїкавого побачив, прим. Уральські гори. Сибіраки прибігали на стації, говорячи: „Нада на Австрійцев пасматріть. Здєсь будет вам харашо. В нас хлєба хватіть, можна цєлу Австрію і Ґерманію прокарміть". Такі то слова приходилось нам слухати від сибірських Москалїв малощо не на кождій стації.

8.000 полонених згинуло протягом одної зими в Новоніколаєвску.

Так приїхали ми до Петропавловска, а відтак до Новоніколаєвска. Оба вони — невеликі місточка. Тут нас розділили. Одних повезли дальше на схід, а невелика часть, і я з нею, остала ся в Новоніколаєвску.

Помалу почалась зима, хоч ще не пора була на зиму. Прийшла властива зима, 48 до 50 степенів зимна. Наші люди-жовнїри стали умирати. З холоду, голоду, нещастя, вуший і смороду кинулась сильно пошесть червінки (дезинтерія). Тоді за одну зиму поховали наших і німецьких жовнірів 8.000 в однім лише місточку Новоніколаєвску. Я якось остав між живими; на мене черга була ще не прийшла.

Приготовленя до утечі.

Передімною друга зима на 1916. р. Я рішив ся за всяку цїну утечи перед нею. Тяжко було уложити плян утечі, а найгірше, нїгде не можна набути мапи азійсько-манджурської Росії. А без мапи нема як пускати ся і поза ворота. Чотири місяці я думав і сон мене не брав ся. Помалу вже і зимно заглядає, а з моїх плянів нічого. Найшов я небаром собі товариша, котрий був тоїсамої гадки, що і я. В двійку стали ми думати, але годі було що видумати.

Ми мешкали в казармах, а не в бараках. До нас приходив кождого вечера реаліст Ґоштофт, син полковника. Він приносив до нас ріжні карикатури на цїсарів Вільгельма і Франца Йосифа. Щодня говорив він до мене: „Кошіль! Каґда русскіе дойдуть до Вєни на кофе?" — „Нада подождать" — відповідаю йому, — „єще Львов обратно оддасте". — „Нєт, нєт. Нєкаґда! — говорив в злости реаліст. Таке було з ним щодня.

Я попав на гадку, попросити у него мапу Азійської Росії. „Хочу подивити ся, куди російські війска перед Японцями утікали" — кажу до него. Він, не підозріваючи нічого злого, приніс мапу, але зіставити її не хотів. Треба було добре приглянути ся мапі та важнїйше собі запамятати. Головно ходило о се, щоби дістати ся до міста Харбіну, на границі Росії і Хін.

Утеча. — $2\frac{1}{2}$ місячна подорож.

Одної ночи ми оставили наші казарми і пустили ся в далену, непевну дорогу. Подорож тривала $2\frac{1}{2}$ місяця, заки ми дістали ся до Пекіну.

Через Сибір мало що їхали, а цїлу Манджурію і прокляту Монґолію мусїли перейти пішки. Не дай, Боже, нїкому такої дороги! Бувало два-три дні ходу, заки стрінеш шатра Монґолів. Скінчила ся нещасна Монґолія, прийшла границя хінська. Думали ми, що вона ґустїйше заселена. Та де там. Одна холєра гірша від другої. Одні від чоловіка утікають, а решта за нами, як за „комедією" летять та кричать: „Пучаво! пучаво!" Тут перемучили ми 13 днів, доки не добили ся до їх місточка. В місточку знова за нами кричать: „Пучаво! пучаво!"

Величезні простори, пустині і трави. На лік дерева не побачиш. Нераз помучені шукали ми в ночи місця, де би можна охоронити ся від вітру і трохи відпочати. Але в ночи до китайського (хінського) села і не приступай. Кождий Китаєць держить 15 до 20 псів. Треба дуже потихо підкрадати ся, щоби скрити ся за їх будинками або за їх сіном-соломою.

Одного разу каже до мене товариш: „Не йдім нині до села, а ночуймо тут, бо будемо мати з псами такий клопіт, як вчера". — „Та добре", кажу. Звичайно за селом стрічали ми цвинтар. Тут надибали ми якісь купи землї. Найшли місце, полягали спати. Але зимний вітер не давав спати. Знова темна ніч, іти не можна, бо чорт знає, де зайдеш. Я став та почав бігати, щоб розігріти ноги. Нараз влетів до якоїсь ями. Одною ногою упав на дно, а другою на якийсь черепок, чи що. Чую, смердить. Зі страху вже не відчуваю болю. Підношу руку. Верха ями дістати не можу. Треба сьвітити. Довга яма. В однім кутї сидить Китаєць в черепку з довгою люлькою в руках. Вже свитало, як я вилїз з ями. Догадував ся, що се був хінський цвинтар.

Остаточно добили ся ми до міста Мукдену. Тут довідав ся я, чому то Китайці сидять в ямах незакопані. Менї оповідали, що Китайці копають одну велику яму і допера тоді, як вже є 4 до 5 трупів, загортають.

В Мукденї здибали ми вже Европейців. Були се Німці. Вони перебрали нас в чисте білє і виправили нас в дорогу до Пекіна.

З Мукдену до Пекіна їхали ми зелїзницею два дні.

Я думав, що з Пекіну буду міг дістати ся назад до Австрії — через Персію і Туреччину. Тепер показало ся, що се не можливе. Ще кілька місяців тому назад богато повернуло сею дорогою до Австрії і Німеччини, але тепер Москалї і Анґлїйці обсадили границю Персії.

З Українців не стрітив я тут нїкого, лише самих Німців.

*

Що вдома дієть ся, не можу Тобі нічого сказати. Та на певно можна здогадувати ся, що наша околиця застелена трупами і могилами. Тепер знова битва в наших околицях. Москалї, уступаючи, забирають хлопів і жінки зі собою. Чимало я бачив їх і на Сибіри. Сидять по стаціях. Дали їм старі вагони. Вони там родять ся, жиють і умирають. Нужда між ними страшна. Не дасть ся всего того описати.

З наших рідних сторін застанемо відай лише гроби і могили. Від родини не мав я доси жадної вісти.

*

Що робить Іван? може поїхав до Австрії? — З початку богато наших людий було приїхало і пішло на війну.

В неволї бачив ся я з Ґалишами, Шарком, Мельниківським — вони зістали зимувати в Київі. Видів також Антона Пастушенка. Мав ногу порозбивану — ходив на кулї. Оповідав менї, що видів мого брата Дмитра убитого.

Здорови всїх знакомих. Здоровлю і цїлую Всїх сердечно.

Ваш Томко.

Адреса:

THOMAS KOSZIL,
k. u. k. FELDWEBEL
Austrian Legation
PEKING
CHINA

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS
MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ДОКУМЕНТ КАЦАПСЬКОГО РУБЛЕХАПСТВА.

Петроградська ґазета „Рѣчь" з дня 30-ого падолиста 1915-ого року помістила статю п. з. „О Дудикевичѣ", яку опісля передрукувала друга московська ґазета „Кіевская Мысль".

З уваги, що ся стаття дуже цікава для галицьких Українців, бо є документом самих Москалів про рублехапство кацапів, подаємо її нині по українськи і по московськи. Наші читачі будуть мати змогу не лише самі прочитати, але також дати до прочитаня Москалям в Америці, або і кацапам, котрі хоч не вміють читати по московськи, але може скорше новірять, як побачать правду в мові, яку вважають своєю, хотяй самі не знають, чому. Цікаво для них буде довідатись про рублехапство Дудикевича не тому, що то рублехапство і, що Дудикевич його доконує, бож се не була би новість на Руси, — але тому, що він рублї пакує до своєї кишенї не на конто царя, а на конто голодних москвофілів, вивезених до Росії. Збаламутив він їх, вивіз до „обіцяної Росії", а там каже їм голодувати, а рублики гатить в свою бездонну кишеню.

Та статя „Рѣчи" по українськи звучить:

ПРО ДУДИКЕВИЧА.

Господин Дудикевич, котрий є предсїдателем галицького „Народного Савета", пробуває тепер, разом з тисячами галицьких втікачів, **в Ростові над Доном** (де недавно помер О. Ґецев — Ред.). Господинови Дудикевичеви живеть ся на вигнаню не зле. Він — признаний голова Галичан, що прибули разом з ним до Росії, і переговори з ним ведуть ся наче з яким пануючим князем, дорогою дипльоматичною.

Нема того, аби йому сказали:

— Ей, Дудикевич, ви дістали 100.000 рублїв на купно ліжок, для галицьких втікачів! Деж, почтеннійший, ті ліжка?!

Або, щоби йому сказали:

— Послухайте, дорогий Дудикевич, ви дістаєте 60.000 рублїв на місяць на удержуванє втікачів Галичан. Чому-ж то, до чорта, ваші втікачі ходять по Ростові голі, босі і простягають руку за лупинкою (шкіркою) хліба?

Такого поведеня з Дудикевичем нема. І коли показалось, що всетаки нема анї постелий, анї обуви, анї одіня, анї хліба у пробуваючих під крильцем г. Дудикевича, вислали до г. Дудикевича дипльоматичного урядника г. Олферйова:

— Для дипльоматичних переговорів.

Сї переговори скінчились тим, що урядник виїхав, обтяживши свою торбинку звітом г. Дудикевича про заходи, які він предкладає до принятя, щоби поліпшити положенє втікачів, а Дудикевич остав ся при своїм буджетї і твердім переконаню, що його облїґації ще не пійшли на тіраж в Росії і, то що за них ще можна дістати богато проценту.

А втікачі, як то видно з дописи, надрукованої панею Марією Анчаровою в „Рѣчи", остали ся також при своїм:

То є, без всього.

І як перше валяють ся на голих дошках та живлять ся жебраниною.

Недолї втікачів зарадити не було би трудно. На се треба би лише перенести суми, які що місяця видаєть ся до розпорядимости г. Дудикевича, — в руки земського союза.

Але г. Дудикевич ніяк на се не може згодитись.

Яко москвофіл, він радо приймає від Москалїв підмоги. Але він відразу стулюєть ся і ворожо озираєть ся по боках, як лиш бесїда заходить про се, щоби москальські гроші ішли до розпорядимости москальських громадянських орґанізацій.

Він сам хоче журити ся, коштом російської каси, своїми земляками. І всякого рода предложеня, які робили йому зворушені положенєм Галичан російські орґанізації, він гордо відкидав.

Окрім — розумієть ся — предкладаня гроший до його безконтрольної розпорядимости.

Росія дуже вдячна г. Дудикевичеви за його москвофільство.

Більше ще: г. Дудикевич Росії незвичайно підлестив сим перцпенством, яке все показував для російських грошевих знаків.

Але чому г. Дудикевич, котрий так радо приймає все, що „русское", не хоче числити ся з одною основною засадою „русскаго" народа:

— Гроші люблять рахунок!

І чому він вважає себе управненим діставати що місяця на удержанє галицьких втікачів 60.000 рублїв, але не вважає себе обовязаним одівати, обувати та кормити голодних і холодних Галичан?

Впрочім, се не таке дуже важне, чому г. Дудикевич вважає себе управненим поступати в такий спосіб. Далеко важнійше є питанє, чому г. Дудикевичеви се право признаєть ся?

Петроград. Вл. Азов.

По московськи та стаття звучить:

О ДУДЫКЕВИЧѢ.

Господинъ Дудыкевичъ, состоящій предсѣдателемъ галиційскаго народнаго совѣта, имѣетъ сейчасъ пребываніе, вмѣстѣ съ тысячами галиційскихъ бѣженцевъ, въ Ростовѣ-на-Дону. Господину Дудыкевичу живется въ изгнаніи не плохо. Онъ — признанный глава галичанъ, прибывшихъ вмѣстѣ съ нимъ въ Россію, и переговоры съ нимъ ведутся, какъ бы съ владѣтельнымъ нѣкіимъ княземъ, дипломатическимъ путемъ.

Нѣтъ того, чтобы ему сказали просто:

— Эй, Дудыкевичъ, вы получили 100,000 рублей на покупку кроватей для галиційскихъ бѣженцевъ. Гдѣ-же, почтеннѣйшій, кровати?

Или, чтобъ ему сказали:

— Послушайте, милѣйшій Дудыкевичъ, вы получаете 60,000 р. въ мѣсяцъ на содержаніе бѣженцевъ-галичанъ. Почему-же, чертъ возми, ваши бѣженцы ходятъ по Ростову голые и разутые и протягиваютъ руку за коркой хлѣба?

Такого обхожденія съ Дудыкевичемъ нѣтъ. И когда обнаружилось, что ни кроватей, ни обуви, ни платья, ни хлѣба у пребывающихъ подъ крылышкомъ г. Дудыкевича бѣженцевъ все-таки нѣтъ, къ г. Дудыкевичу командировали дипломатическаго чиновника г. Олферьева:

— Для дипломатическихъ переговоровъ.

Каковые кончились тѣмъ, что чиновникъ уѣхалъ, обременивъ свой портфель докладомъ г. Дудыкевича о предполагаемыхъ имъ къ принятію мѣрахъ для улучшенія положенія бѣженцевъ, а Дудыкевичъ остался при своемъ бюджетѣ и при твердой увѣренности, что облигаціи его еще не вышли въ тиражъ въ Россіи и что по нимъ много еще можно получить процентовъ.

Бѣженцы-же, какъ это явствуетъ изъ корреспонденціи, напечатанной г-жей Маріей Анчаровой въ „Рѣчи", остались тоже при своемъ:

Т. е., безъ всего.

И попрежнему валяются на голыхъ доскахъ и питаются подаяніемъ.

Горю бѣженцевъ помочь было бы не трудно. Для этого слѣдовало бы только перевести суммы, ежемѣсячно отпускаемыя въ распоряженіе г. Дудыкевича,— въ распоряженіе земскаго союза.

Но г. Дудыкевичъ никакъ на это не можетъ согласиться.

Какъ москвофилъ, онъ охотно принимаетъ отъ москалей субсидіи. Но онъ моментально сжимается и враждебно озирается по сторонамъ, какъ только рѣчь заходитъ о томъ, чтобы москальскія деньги поступали въ распоряженіе москальскихъ общественныхъ организацій.

Онъ самъ желаетъ печься, на средства русской казны, о своихъ земнякахъ. И всякаго рода предложенія, которыя дѣлали ему тронутыя положеніемъ галичанъ русскія организаціи, гордо отвергались имъ.

Кромѣ, разумѣется, предложенія денегъ въ безконтрольное его распоряженіе.

Россія очень благодарна г. Дудыкевичу за его москвофильство.

Больше: Россія чрезвычайно польщена тѣмъ предпочтеніемъ, которое всегда оказывалъ г. Дудыкевичъ россійскимъ денежнымъ знакамъ.

Но почему г. Дудыкевичъ, столь охотно пріемлющій все русское, не хочетъ считаться съ однимъ изъ основныхъ принциповъ русскаго народа:

— Денежки счетъ любятъ!

И почему онъ считаетъ себя вправѣ получать ежемѣсячно на содержаніе галиційскихъ бѣженцевъ 60,000 рублей, но не считаетъ себя обязаннымъ одѣвать, обувать и кормить голодныхъ и холодныхъ галичанъ?

Впрочемъ, это не особенно важно, почему г. Дудыкевичъ считаетъ себя вправѣ поступать такимъ образомъ. Гораздо важнѣе вопросъ, почему за г. Дудыкевичемъ это право признается?

Влад. Азовъ.

Петроградъ.

ДО УГОРСЬКИХ РУСИНІВ.

Просіть нашого Владину
Най боронить „кирилику";
Таж він має „Америку"
І провадить політику.

Політику повну крику,
І маленьку і велику.
Має й гроші він від лику,
Най боронить „кирилику".

Угорський Русин з Перт Амбой, Н. Дж.

УКРАЇНСЬКА ДЕПУТАЦІЯ ПЕРЕД МАНІТОБСЬКИМ УРЯДОМ.

Канадійські українські ґазети доносять:

В четвер, дня 3. лютого с. р. була у манітобського правительства депутація українських делеґатів. Цілию сеї депутації була, як звісно, справа двомовних шкіл в провінції Манітобі.

Делеґацію приняв премієр Норріс, міністер просьвіти Торнтон і двох других міністрів. Посол ґімельського округа **Т. Д. Ферлей** представив делеґацію, а за сим слїдували бесїди.

Першим бесїдником був **П. Арсенич**. Він зазначив, що коли двомовність не дописувала, то причиною не була сама система, але радше її застосованє. Українців запрошено до Канади і вони радо вчать ся анґлійської мови, бо се їм конечно потрібне. Вийшовши зпід гнету на волю, Українцї полишили гадку утвореня відрубної ґрупи. Але образованє треба подавати їм в природний, а не в штучний спосіб. Велику прислугу віддає двомовна система, розуміеть ся з відповідно кваліфікованими учителями. Ті, що противлять ся двомовности, наводять, що приміром у Вінніпеґу діти обходять ся без сеї системи. Однак такий примір не відповідний, бо діти в Вінніпеґу учать ся анґлійської мови не лиш в школї, але також на улици між дїтьми. Система одної мови в школї оказала ся непрактичною в стейтах. Вона була причиною, що там побудовано велике число приватних шкіл, над котрими уряд не має контролї. А через те потерпіла справа американського національного руху. З браку двомовности у Вінніпеґу богато чужинецьких дїтий пійшло до приватної школи та уживають підручників зладжених для Німців, Австрійців і Москалїв. На се нема иншої ради, як лиш упорядкувати відповідно школу.

„Ми маємо право задержати нашу мову і культуру", — говорив дальше бесїдник — „але ми хочемо задержати їх під контролею держави. Ми проте домагаємо ся урегульованя народних шкіл на підставі двомовної системи".

В. Малек, учитель з Ґімлї говорив другий. Він сказав, що усуненє двомовної системи було-б великим ударом для дїтий в тих околицях, бо дїти ще не годні би вчитись від анґлійських учителїв.

Відтак говорив **Н. А. Григорчук**, фармер з Ґілберт Плейнс, що в його окрузї є богато Українців і роблять великий поступ, але усуненє двомовности було-б великим ударом для них. Вони вірять, що не треба буде відкликатись в тій справі до федерального правительства.

І Петрушевич (редактор „Кан. Русина") зазначив, що домаганя Українців є подані в петиції. Він повторив закиди, які подає опозиція і сказав, що лиш дві або три народности користало з двомовности, значить, инші народности сего домагатись не будуть. Цїлию двомовности не є задержати на завсїди українську мову. Українцї хотять задержати природне право рідної мови лиш для інструкції дїтий. Дальше закинув бесїдник, що міністер просьвіти в своїй бесїдї в парляменті говорив про Австрійців, про Українців не згадуючи, **а Українцї не є Австрійцями**. На се відповів міністер просьвіти, що факти до своєї бесїди перебрав зі статистики з 1914 року і говорив про Австро-Угорців так, як подано в урядовій статистиці.

Премієр **Норріс**, відповідаючи делеґації, заявив, що шкільне питанє є великої ваги і він потребує всїх можливих інформацій. Він симпатизує з заявами бесїдників делеґації, але в многих точках не можливо йому згодитись. Одно, що він ручить, є се, що й делеґація згадувала, що справу порішить ся в користь цїлої провінції. Петиція Українців згадує про незгоду, але не згадує, хто спричинив сю незгоду, анї не згадує, що сей неспокій означає, тому він про се говорити не буде. Справа утвореня української катедри в університетї залежить від заряду університету.

Українцї запрошені в Канаду і дістали права рівні з прочими народами. Манітоба не хоче кривдити котрусь націю, а хоче трактувати всїх однаково і коли давати одним, то треба памятати і за других. Канадійцї уважають, що для уряду найкрасше дати Українцям тісамі привилеї й інституції, якими вдоволені всї прочі.

„Один з бесїдників делеґації заявив, що двомовна система була надуживана для політичних цїлий. Чиж делеґація жадає, щоби двомовна система дальше служила такій цїли? Я тут мушу, панове, сказати — говорив премієр — що се не сьміє бути річию теперішнього правительства уживати департаменту просьвіти для політичних цїлий. Воно не буде більше політичною машиною. Гроші, які видають ся на просьвіту, мають ужити ся на користь молодїжи кождої народности цїлої провінції.

„Коли теперішне правительство обняло уряд, завважено, що в шкільній системі є щось хибного. Міністер просьвіти прослїдив цїлу справу і дістав інформації, головно від шкільних інспекторів. Вислїд з доходженя справи представлено перед уряд для користи всїх народностий. Внесок вправдї ще не має рекомендації, але і не можливо задержати старий лад з огляду на велике число других ріжних народностий. Ви, панове, представляєте лиш одну народність. Після вашої гадки, другі хай упімнуть ся самі за себе. Ви здаєтесь на уряд, щоби він поставив другі народи на тімсамім становиску що і вас, або щоб... зробив те, що треба. Розвязка питаня мусить бути узасаднена на тім, що найкрасше відповідає інтересам всїх народностий".

Дальше зазначив премієр, що деякі жаданя не можливі до сповненя, так як він се вже обговорив, а шкільний закон в Манітобі буде такий, щоби позискав признанє цїлого мішаного населеня Манітоби. Який би се крок не був, то не буде він вимірений з упередженя до Українців. Все, що хотів уряд осягнути, се співділанє Українців так, як і всїх прочих народностий провінції.

„Америка" як не сварить ся, то цїлком не цїкава, бо друкує зі старокраєвих ґазет ті річи, які вже давно були у „Свободї" і всї читачі „Америки" їх вже знають.

(Із слів Владики).

Вже чути незвісні
Мельодії пісні.
Вступає на землю
Вже ангел надій.
Се день новорічний!
В щасливу годину
Вступай, небес сину,
У нашу країну —
Ти, серце, радій!

Хто сонце і зорі
На вишнім просторі
Провадить премудро,
З тим почин і нам.
Ти, Отче, порадиш,
В потребі не зрадиш.
Ти путь нам прогладиш,
До цїли спровадиш —
Будь ласкав синам!

Василь Щурат.

Plan to Liberate Ukraine.

GERMANS ORGANIZE IN INTEREST OF GREAT RUSSIAN DISTRICT.

Under the name, "Free Ukraine, Union of German Promoters of the Ukrainian Movement for Freedom," a society has been organized in Berlin and Munich to educate the German people regarding the importance of Ukraine, the greater part of which is under Russian rule. The first public meeting of the society in Berlin is reported, in part as follows in the *North German Gazette* of Dec. 14, 1915.

"General Baron K. von Gebsattel, the Chairman, drew attention to the importance of the Ukraine, a territory containing some 30,000,000 souls. How little is known about it! The strict policy of repression and isolation enforced by the Russians, who let no information either in or out, has certainly been successful. Sometimes even born Russians knew nothing about the Ukraine and the conditions there. Germany, too, had troubled herself far too little about the problems of the peoples of the East. This must be completely changed.

"The union, 'Free Ukraine,' will take care that when the flags of the Central Powers are carried further east the German people will be better posted regarding Ukraine. It is not our task, said General von Gebsattel, to take a hand in the actual course of events. We simply want to make Central Europe understand that a great people of Indo-Germanic origin is looking for freedom from the barbarian semi-civilization of the Muscovites and wishes a union with Central Europe, the guardian of civilization and culture.

"Dr. Eugen Lewitsky, a member of the Austrian Reichsrat and a born Ukrainian, sketched the life and customs of his fellow-natives of the Ukraine."

(From the N. Y. Times, Jan. 15, 1916.)

ОСІННЕ ЛИСТЕ.

(З дневника).

Тиха, сумна осінь. Пожовкле, зівяле листє спадає з дерев і легко спускаєть ся на землю, немов би бояло ся сих останних холодних обіймів смерти.

Куди підеш, зівяле листє, прогнане з рідного галузя? Скажи, куди?

З дерева вітром обірване, на якім я розвинуло ся, лечу на його крилах з долини в гору, з густого ліса в широке, пусте поле, на самітну стежку, на камінну дорогу, лечу з краю в край, немов той чужинець; жене мене доля, що всім на сьвіті кермує, жене мене, як твердий лавровий лист або пучок найкрасшої рожі.

І тихо, тихо листє паде, тулить ся до землі, незабаром прикриє його сніг своїм чудовим білим серпанком і... незадовго прийде люта зима, люди будуть у теплих хатах при огни тулити ся до своїх любих, будуть ґріти ся надією, що засьвітить сонце, загріє й розтопить сніг і лїд... А я? Чого-ж маю надіяти ся? В моїм серці тепер уже холод, хоч ще зими нема, — а що-ж тоді буде, як повіє студений вітер?... Ах, бою ся дуже зими, бо не надію ся сонця; воно мене вже не застане, білий сніг мене прикриє в твердій глибокій землі.

Настає зима. Перший сніг паде, а менї вже так давно зимно, бо весна моя вже минула, а літа в мене навіть не було... Ой, те, що минуло, вже не вертає. От! що менї лишило ся, — се зівяле листє, — а й воно тепер уже до чорної землиці спадає, — спадає так тихо, так помалу, щоб мене зі сну не збудити, бо знає, що в снї болю не чую, — воно все знає. Пади, зівяле листє, пади, — мене вже не збудиш.

Зора Ґеґедіш.

Від Редакції. Авторкою сього листка з дневника є одушевлена Україною Хорватка, що переложила на хорватську мову „Месть Гуцулки" та „Давони". Її тета Ада Недавецька богато писала про нас у хорватській пресї.

ПІДГАЙЧИКИ, ПОВІТ ПЕРЕМИШЛЯНИ.

Хто походить з повисше згаданого села і хоч крихітку співчуває з нещастєм наших рідних, котрі потерпіли величезні страти матеріяльні або зістали знищені цілковито в часї російського наїзду, повинен явитись в неділю, дня 27-го лютого с. р., о год. 3. попол. в галї під ч. 28 Е. 7-ма улиця, Ню Йорк, в справі помочи бувшим сусїдам в старім краю.

В. Дзядів.

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.

Дня 9. лютого с. р. відбулось у нас віче, скликане двома товариствами: Тов. ім. Т. Шевченка, від. 66 Р. Н. Союза і Тов. „Січ” від. 330 У. Н. Союза. На віче прибув на запрошене місцевого пароха о. Маланяка Вп. М. Січинський яко референт.

По вибраню президії, в склад котрої увійшли І. Вітенюк яко предсідатель, А. Козяревич і М. Микитин яко секретарі, виголосив дуже гарну промову о. Маланяк. Він просив зібраних о уважне вислухане і заразом о глубоке записане в памяти тих слів, котрі виголосить апостол правди Вп. М. Січинський.

По вступній промові відограла місцева Січова орхестра гарний марш, бо мав увійти той, котрого ожидав кождий Українець з бючим серцем і запертим віддихом. По тім хор мужеський відспівав на привитане гарну пісню, а відтак вийшли маленькі дівчатка і відспівали одну пісню, що дуже одушевило зібраних.

Відтак вийшов на підвисшене наш герой М. Січинський, витаний грімкими і довготриваючими оплесками. У своїй милозвучній одногодинній промові представив він зібраним минуле і теперішнє прикре положене нашого народа як у австрийській так і на російській Україні, подаючи при тім вказівки, яке становище маємо заняти ми тут в Америці, щоби подати помічну руку нашим братам в старім краю, а тимсамим і собі в так важну хвилю, яка тепер є. При кінци візвав зібраних, щоби помогли матеріально нашим славним У. С. Стрільцям. Зібрані нагородили його бесіду рясними оплесками.

Потім предсідатель уділив голосу о. Маланякови, котрий заохотив зібраних до зложеня жертв на У. Н. Стрільців. Зібрано квоту $34.23.

По зібраню жертв забрав голос А. Козяревич, котрий, яко односельчан, познакомив зібраних з родиною М. Січинського, а головно з діяльностию його батька, котрий яко сьвященик і посол до сойму у старім краю перед кількадесятьма роками уже боров ся з польською шляхтою яко щирий заступник українського народу. Дальше представив, чому то М. Січинський є для нас дорогою особою і нашим апостолом. Свою бесіду закінчив словами: „Вперед, наш славний герою! Ми всі з тобою станем до бою за красну долю”. Присутні нагородили його за се рясними оплесками.

Посім відчитав М. Січинський резолюції ухвалені Українським Соймом, котрі віче одноголосно приняло. Додатково ухвалено ще отсю резолюцію:

Віче в Літл Фолс, Н. Й., зложене з 300 учасників, протестує одноголосно проти прилученя східної Галичини до Польщі. В найгіршім случаю віче жадає, щоби східна Галичина остала при Австрії яко осібна провінція.

На закінчене відспівав хор в супроводі орхестри народний гимн „Ще не вмерла Україна” і предсідатель замкнув віче.

На сім місци складаємо щиру подяку в першій мірі о. Маланякови за так гарну вступну промову і заходи в тій справі. Не меньша подяка належить ся Вп. Предсідателям Союзових відділів, а також хорови і орхестрі, котрі своими співами і грою причинили ся до прикрашеня сего сьвята, помимо того, що то був день робочий, з чого був дуже вдоволений наш дорогий гість М. Січинський. Честь всім учасникам за так численну участь в тім сьвяті, а головно жінкам і дівчатам. Гаразд!

А. Козяревич і М. Микитин, секретарі.

—o—

КОГУС, Н. Й.

Як до инших місцевостий так і до нашої загостив дня 9. січня с. р. наш дорогий борець М. Січинський, а з ним і п. Д. Андрейко. Віче отворив т. Теодор Купчевич і покликав на предсідателя т. Т. Маліґловку, а на секретарів низше підписаних.

На початку реферував М. Січинський в анґлійській мові, за що дістав обильні оплески від анґлійської публики.

Потім забрав голос п. Д. Андрейко і обговорював просьвітні цїли. Він завізвав всіх, щоби вже раз взялись за діло і покорили темноту.

Потім забрав знова слово М. Січинський і обговорив справу Українського Сойму в Ню Йорку і того товариства, що тепер заснувало ся. При кінци своєї бесіди завізвав усіх, щоби вписали ся до Федерації, а головно великі відділи. Бесідника нагороджено довготриваючими оплесками.

Відспівано також українські пісні під проводом п. Ф. Тимкевича, а при кінци т. Т. Купчевич завізвав, щоби присутні зложили маленькі датки на бідні сироти і вдови в старім краю.

Віче закінчено патріотичними піснями і всі тихо розійшлись домів.

З першого віча, котре мало відбутись на 28. падолиста м. р. (а не відбулось), і з теперішного вислано на бідні сироти $34.75, а рештою покрито кошти.

Ник. Жмурко і Стеф. Палко, секретарі.

—o—

ОБОРН, Н. Й.

Заходом Тов. „Зап. Січ”, від. 283 У. Н. С. і Братства св. О. Николая, від. 38 У. Н. С., відбулось у нас дня 5. лютого с. р. велике всенародне віче в справі висвободженя всіх поневолених народів в Европі, а передівсім нашого українського. Головним бесідником сего віча був наш герой п. М. Січинський. О годині 5.30 галя була уже по береги виповнена людьми, котрі нетерпеливо ожидали отвореня віча. Втім до галі увійшов дорогий нам п. М. Січинський в супроводі Товариства „Січ”. На першім вступі до галі п. М. Січинського привитали його вічевики горячими оплесками, почім знову голова комітету вічевого п. Я Бурий привитав дорогого гостя щирими словами в імени зібраних вічевиків, а відтак отворив віче, пояснюючи зібраним цїль віча і покликуючи на голову віча о. Ф. Тарнавського, на що всі вічевики радо згодились. О. Тарнавський подякував зібраним за вибір і покликав на секретарів п. О. Саварина і п. А. Бурого, почім уділив голосу п. М. Січинському.

П. М. Січинський, забравши голос, представив зібраним цїль, до якої стремлять усі воюючі держави в теперішній війні і цїль, до якої знову стремлять усі поневолені народи, а між ними і наш український, котрий хоче скинути в сій війні з себе ярмо чужих держав, а передівсім ярмо російське, котре вже двигає неправно повисше дві сотки літ. Дальше п. М. Січинський пояснив, яким способом може наш нарід осягнути волю і що ми, американські Українці, можемо найбільше помогти в справі увільненя нашого народу зпід чужого панованя. Ми мусимо о се старатись, о скілько сил нам стане, щоб бути готовими, коли прийдуть мирові переговори воюючих держав, щоб видвигнути справу вільної України на перше місце. При кінци своєї бесіди п. М. Січинський завізвав, щоби всі Українці приступили до Федерації Українців у Злучених Державах і щоб інформували Американців як мож найбільше про український нарід, його справи і його визволене на мировій конференції зпід чужого ярма.

Другий забрав голос п. І. Малиса і короткими словами завізвав наш нарід в Оборн, щоб усї пристали до Федерації Українців у Злучених Державах як найскорше.

Третій забрав голос п. Л. Весоловський з Сиракюз, котрий говорив про користи, які може принести нашому народови Ф. У. З. Д. по скінченю теперішної війни, коли наш нарід візьмесь до праці і спільно, в згоді, разом буде працювати для добра українського народу.

Четвертий забрав голос п. Ю. Якаба, котрий говорив о продажности деяких одиниць нашого народа, що ідуть на службу російським царатови.

По скінченій бесіді п. Ю. Якаби п. Я. Бурий завізвав зібраних до зложеня жертв на вдови і сироти по полеглих у війні українських жовнірах. По зібраню жертв п. О. Саварин попросив о. Тарнавського, щоб пояснив людям справу горожанських паперів, на що о. Тарнавський згодив ся, пояснюючи людям, які користи може мати з сего кождий чоловік, коли зістане горожанином Америки, а також, які великі користи можуть зробити Українці-горожани для старого краю при мировій конференції воюючих держав. При кінци своєї бесіди о. Тарнавський поставив резолюцію, щоб усї народи старались о те, щоб на мировій конференції, де будуть заступлені всі народи своїми дипльоматами, щоб ті дипльомати заложили так званий суд мировий, котрий би мав полагоджувати всї справи міжнародні і щоб тимсамим не допустити більше до війни поміж народами.

По скінченій промові о. Тарнавського п. М. Січинський відчитав вічевикам резолюції, які зістали ухвалені на Українськім Соймі в Ню Йорку дня 30. жовтня м. р. і котрі мають бути вислані до Вашінґтону до президента Вілсона і секретаря Ленсінґа. Усі ті резолюції вічевики (в числі повисше 400) признали за добрі і потвердили на вічу ще раз, щоб вислати до Вашінґтону, як було ухвалено на Українськім Соймі в Ню Йорку.

На закінчене відспівали вічевики „Ще не вмерла”, „Не пора” і „Ми Гайдамаки”, почім всі з одушевленєм розійшлись домів.

А. Бурий і О. Саварин, секр. віча.

НОВИНКИ.

ПЛАЧ ЗА ҐЕЦЕВОМ.

Кацапські ґазети і всї американські кацапи плачуть за Ґецевом, лиш Луцик ще не обізвав ся, хоч йому яко поетови і спільникови Ґецева з віч, випадало би пробудити свою заспану музу й обізватись сумними акордами. Американські Москалі не проливають сліз по Ґецеву, бо вони його й не хотїли приймати за свого. Нюйорський московський поступовий дневник „Руское Слово” ось-що пише у згадці про покійного кацапського аґітатора: „В Ростовѣ на Дону умер извѣстный черносотенец, Онуфрій Гецев, пропагандировавшій в Америкѣ среди русинов покорность царскому правительству Россіи. За эту пропаганду здѣсь не раз закидывали Гецева тухлыми яйцами и гнилыми яблоками”.

—o—

СТРАЧЕНЄ ГАНСА ШМІТА.

Дня 18. с. м. у вязниці Сінґ Сінґ згинув на електричнім кріслі бувший римсько-католицький священик Ганс Шміт, котрий в 1913-ім році убив дївчину Анну Авмілерівну.

—o—

ПОЗДОРОВЛЕНЄ „СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ” Д-РОВИ РАДОСЛАВОВУ З ПРИВОДУ ВИЗВОЛЕНЯ МАКЕДОНІЇ.

З приводу визволеня Македонії вислав „Союз визволеня України” міністрови-президентови Болгарії телеграму такого змісту: „Союз визволеня України” поздоровляє як найсердечнійше братню болгарську націю з визволенєм Македонії, котра так богато витерпіла. Українці розуміють велику національну радість Болгарії, тим більше, що велика Україна стогне ще до сього дня під чужим ярмом і тужно дожидає свого визволеня”.

Болгарські часописи подали текст телеграми та висловлюють ся дуже прихильно про українські змаганя до самостійної України. Газета „Дневникъ” заневнює Українців про прихильність болгарського народу до змагань до державної незалежности українського народу та про поміч у часі, відповіднім сповненю українських національних ідеалів.

—o—

ГАРНИЙ ПРЕДСІДАТЕЛЬ.

Предсідателя губерніяльської волинської земської управи, В. Е. Дверницького обжалували волинські більші земельні власники о підроблене векслів на 200.000 карбованців. Коли суд налягав на нього арешт, показало ся, що п. Дверніцький утік уже за границю, полишивши більше ніж 800.000 карбованців довгу. — зк.

—o—

САМОВБИЙСТВО З ЖАЛЮ ЗА ВІТЧИНОЮ.

Відомий сербський писатель і літерат, др. Ускокович відобрав собі житє з розпуки по втраті своєї вітчини. В полишених листах пише він, що не є всилі перезити горе, яке впало на його рідну землю.

—o—

ПЕРЕПОВНЕНЄ УКРАЇНСЬКИХ ГУБЕРНІЙ ВТІКАЧАМИ.

Після київських відомостий укр. губернії сильно переповнені втікачами в наслідок виподнюючого пляну. Так на пр. було призначено на катеринославську, харківську і полтавську губернію пів міліона втікачів, щоби припадало пять виселенців на сто душ місцевої людности. Тимчасом цілком ненадійно прибуло туди аж 1,600.000 утікачів так, що в деяких місцевостях число виселенців перевисшає число корінної людности. Очевидно місцеві організації були до того неприготовані і се відбило ся зараз на самих втікачах. — зк.

УКРАЇНСЬКІ БАБИ БУНТУЮТЬ СЯ.

„Южныя Вѣдомости” доносять із Мелітополя, що там 11. грудня вибухли на торзі непорядки. Коли пристав хотів у одної приїзжої баби зареквірувати масло і продати після тарифи, т. є. по 50 коп. за фунт, невдоволені баби кинули ся на рундук „як зголоднілі вовки” і зачали живий атак. Крики, гуки і проклони розносили ся по цілім базарі. — зк.

—o—

ЯК ПРОФ. ГРУШЕВСЬКИЙ З АВСТРІЙСЬКОГО „ПОЛОНУ” ДІСТАВ СЯ НА РОСІЙСЬКУ „СВОБОДУ”.

Одна з московських ґазет з жовтня 1914. р., яка нам тепер припадково дістала ся в руки, донесла тоді своїм читачам, що „проф. Грушевському, рос. підданому, вдало ся уникнути австр. полону” та що він перебуває в Італії. До сього додамо, що проф. Грушевський, якого війна застала на літнім побуті в Криворівни коло Жабя, зовсім свобідно виїхав відтам до Відня, в Відни так само свобідно працював якийсь час по бібліотеках, а опісля свобідно виїхав до Італії. З Італії поїхав до Росії, де його зараз у Києві арештували і заслали. Так виглядає австрійський „полон” і російська „свобода” в відношеню до особи проф. Грушевського. — „Діло”.

—o—

МУКА З БУДАПЕШТУ ДЛЯ ЛЬВОВА.

Супроти недостачі муки у Львові, командант м. Львова ґенерал Лєтовский звернув ся з просьбою до угорського президента міністрів графа Тіси, щоби позволив на продаж угорської муки для Львова. Гр. Тіса згодив ся на се, але під услівєм, що команда міста поглядно звернє назад відповідну скількість муки Угорщині. Муку для Львова вже заладовують ся в Будапешті. Сподіють ся, що неділі прийде вона вже на місце призначеня. Мука представляє вартість вісімсот тисячів корон.

—o—

ЖИДИ ВИБИРАЮТЬ СЯ ДО АМЕРИКИ.

Не тепер, але аж по війні, і не з Галичини а з Польського Королівства. Жидівська часопись „Гайнт” заповідає, що має бути масова еміґрація.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Повідомляю всіх тих Панів, котрі були на зборах 5. грудня 1915 р. в Пітсбурґу, Па., що я резиґную з уряду скарбника „Народної Оборони” (властиво Народної Кирині) з тої причини, що голова згаданого товариства думає приєднати до него сьвященство та деяких сьвітських людий і провадити свою осібну політику. Я думаю, що нам конче треба єднати ся, а не ділити ся, тож не хочу брати жадної участи в тім товаристві. Комітет з Карнеґі, Па., кличе до всіх закутків пітсбурської околиці: Товариші! Не позвольте, щоб у Вашій місцевости засновано тов. „Народна Оборона”. Для кого се товариство добре — догадайтесь... Збірка, котра находить ся в мене, буде виплачена на покрите коштів віча, яке відбудесь в Пітсбурґу, Па. Колиб віче не відбулось, відішлю всї гроші на адресу п. Ядловського для Укр. Січ. Стрільців.

Мих. Чемний, бувший скарбник „Народної Оборони” з Карнеґі, Па.

СПРОСТОВАНЄ.

Пан Олекса Ярощак з Анн Арбор, Міш., помістив подяку в ч. 9. „Свободи” (з дня 20. січня с. р.). Ви, Пане Ярощак, певно не зрозуміли, які Ви гроші дістали і з якої каси. Сї гроші, щосьте дістали, т. є. $75.00, не були з каси фонду убогих У. Н. Союза, як Ви зазначуєте, але з каси місцевого братства св. О. Николая, від. 175 У. Н. Союза. Головні урядники У. Н. Союза не знали і не знають до сеї пори, що Ви лежали хорі через кільканайцять місяців, тож і не могли Вам виплатити жадних гроший з фонду убогих.

ЗА УРЯД БР. СВ. О. НИКОЛАЯ В ДІТРОЙТ, МІШ.: Петро Пошиван, предс.; Мих. Телевяк, кас.; Дм. Манара, секр.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подаєть ся до відома членів У. Н. Союза, що о. Валентин Балоґ зрезиґнував дня 31. січня с. р. з уряду члена головної контрольної комісії У. Н. Союза. Сю резиґнацію принято дня 4. лютого с. р. На місце уступившого о. В. Балоґа покличеть ся в короткім часі иншого відповідного члена нашої орґанізації.

Макаду, Па., дня 19. лютого 1916.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА: Д. Капітула, гол. предс.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 53, подає до відома, що надзвичайний мітінґ має відбути ся в четвер дня 24. лютого с. р. о год. 7.30 в вечер. Кождий член має явити ся на сім мітінґу конечно, бо є дуже важні справи до полагодженя. Як котрий член на тім мітінґу не явить ся, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. Мітінґ відбудеть ся в домі секретаря, 421 Карсон Стр., С. С. Пітсбурґ, Па. — Л. Вохновський, предс.; А. Кінах, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тут завязало ся заходами п. Стефана Кудрика нове товариство під назвою „Українські Січові Стрільці”, 44-тий відділ У. Н. Союза. Дня 13. лютого с. р. відбув ся в гали церковній перший мітінґ, на котрім вибрано отсей уряд: Г. Яремко, предс.; А. Локай, заст. предс.; Н. Кравчишин, кас.; С. Кудрик, секр.; Ф. Кирик, заст. секр.; Г. Семенюк і П. Худоба, контрольори; І. Клемань і А. Горун, доглядачі хорих; Г. Заморський, дверник. — С. Кудрик, секр.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

—0—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилєрія (полева)
а. кн. = артилєрія кінна
а. гір. = артилєрія гірська
а. кр. = артилєрія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилєрія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

—0—

(Дальше).

Листа утрат ч. 175

Ланко Іван, 10 п.
Лясковський Павло, 10 п.
Лясота Йосиф, 10 п.
Ляшок Іван, 10 п.
Лясковський Павло, 10 п.
Лясота Йосиф, 10 п.
Ляшок Іван, 10 п.
Латка Йосиф, 10 п.
Лаврук Петро, 24 п., ран. (в Росії)
Лех Дмитро, 10 п.
Лехицький Михайло, 10 п.
Лехович Михайло, 10 п.
Лень Теодор, 10 п.
Лесняк Стефан, 10 п.
Лещик Михайло, 10 п.
Левкович Станислав, 10 п.
Лісович Станислав, 10 п.
Лободзїнський Йосиф, 10 п.
Логойда Михайло, 19 з. о. (в Росії)
Лукач Мартин, 10 п.
Лютан Микола, 14 стр., ран. (в Росії)
Лихай Михайло, 10 п.
Липко Стефан, 10 п.
Литвин Іван, 10 п.
Мадей Іван, 10 п.
Маґас Максим, 10 п.
Маковський Йосиф, 10 п.
Максим Іван, 10 п.
Максим Йосиф, 10 п.
Максим Михайло, 10 п.
Малецький Лука, 10 п.
Малиньский Василь, 55 п. (в Росії)
Малисевич Михайло, 24 п., ран. (в Росії)
Малиш Іван, 10 п.
Малюшик Йосиф, 10 п.
Мандро Йосиф, 10 п.
Манько Стефан, 10 п.
Марайко Микола, 10 п.
Матейко Іван, 10 п.
Матейко Пилип, 10 п.
Матис Станислав, 10 п.
Матвіїв Василь, 10 п.
Мазур Йосиф, 10 п.
Мазур Станислав, 10 п.
Міксевич Йосиф, 10 п.
Міксевич Яків, 10 п.
Мільчановський Іван, 10 п.
Мітус Стефан, 10 п.
Мізґала Петро, 10 п.
Млїндрик Стефан, 10 п.
Молдован Дмитро, 33 а. (в Росії)
Молик Теофіль, 10 п.
Мординевич Войтко, 10 п.
Мороз Андрій, 55 п. (в Росії)
Мосай Теофіль, 10 п.
Мотиль Михайло, 10 п.
Мурський Атанас, 10 п.
Мурис Іван, 10 п.
Мушакевич Казимир, 10 п.
Михайло Микола, 10 п.
Михнюк Панько, 24 п., ран. (в Росії)
Микара Яків, 10 п.
Миколайчик Іван, 10 п.
Микита Іван, 10 п.
Микита Казимир, 10 п.
Микитюк Сава, 24 п. (в Росії)
Наливайчук Андрій, 10 п.
Недовіз Дмитро, 43 а. л., ран. (у шпитали в Росії)
Новак Іван, 10 п.
Новак Петро, 10 п.
Новорольник Йосиф, 10 п.
Николишин Павло, 55 п. (в Росії)
Одайський Теодор, 9 д. (в Росії)
Оленяк Ілько, 10 п.
Олїйник Іван, 55 п. (в Росії)
Оліярчик Іван, 10 п.
Онацко Дмитро, 3 у. л. (в Росії)
Ониськів Яків, 18 стр., ран. (в Росії)
Онищак Осип, 10 п.
Онищук Дмитро, 24 п., ран. (у шпитали в Росії)
Оравець Іван, 10 п.
Осадця Микола, 55 п. (в Росії)
Осадець Іван, 55 п. (в Росії)
Осідач Петро, 10 п.
Остафінський Йосиф, 10 п.
Остраш Дмитро, 10 п.
Овсянка Іван, 10 п.
Овсяний Йосиф, 55 п. (в Росії)
Овсяний Михайло, 10 п.
Пах Станислав, 10 п.
Падух Михайло, 10 п.
Паламарюк Микола, 24 п. (в Росії)
Паль Теодор, 10 п.
Панок Йосиф, 55 п. (в Росії)
Паньків Трофим, 55 п., ран. (у шпитали в Росії)
Палій Семен, 24 п., ран. (у шпитали в Росії)
Патка Григорій, 10 п.
Патро Павло, 10 п.
Павлович Фридрих, 10 п.
Павловський Андрій, 10 п.
Павловський Теодор, 10 п.
Павлусь Андрій, 10 п.
Пенґрин Василь, 14 стр., ран. (у шпитали в Росії)
Пікуляк Василь, 3 у. л. (в Росії)
Пікулицький Василь, 10 п.
Пільнюк Теодор, 55 п. (в Росії)
Плечак Йосиф, 10 п.
Подюк Василь, 24 п., ран. (в Росії)
Поґуральський Микола, 10 п.
Полехонський Антін, 10 п.
Поліщак Ілько, 10 п.
Поліщак Стефан, 10 п.
Поляк Іван, 10 п.
Поляк Йосиф, 10 п.
Помикала Іван, 10 п.
Попко Іван, 10 п.
Поповчик Андрій, 10 п.
Поповичак Микола, 10 п.
Поточняк Іван, 10 п.
Поважник Петро, 10 п.
Йовшок Іван, 35 л. (в Росії)
Процак Олекса, 10 п.
Пришкіт Матій, 10 п.
Пудлик Онуфер, 10 п.
Пузїнський Іван, 10 п.
Пилат Іван, 10 п.
Рекуцький Йосиф, 10 п.
Робанюк Іван, 9 д. (в Росії)
Робиляк Василь, 10 п.
Роман Ілько, 10 п.
Роман Стефан, 10 п.
Романчук Лев, 55 п. (в Росії)
Ронисала Михайло, 10 п.
Ровальський Іван, 10 п.
Рус Михайло, 24 п. (в Росії)
Рутковський (ур. 1887), 24 п. (в Росії)
Ружицький Рудольф, 10 п.
Риба Антін, 10 п.
Риба Людвик, 3 у. (в Росії)
Ричицький Тома, 35 з. о. (в Росії)
Римарук Микола, 27 стр. (в Росії)
Рись Іван, 10 п.
Риш Володислав, 10 п.
Ривак Кирило, 10 п.
Ривчак Іван, 10 п.
Ривінський Петро, 10 п.
Риж Мартин, 10 п.
Садовський Ілько, 10 п.
Саґан Олекса, 10 п.
Сайдак Михайло, 10 п.
Салабан Прокіп, 10 п.
Салама Яків, 10 п.
Саламаха Теодор, 10 п.
Салук Василь, 10 п.
Сава Йосиф, 10 п.
Савчик Йосиф, 10 п.
Сенчишин Андрій, 10 п.
Серкировський Іван, 10 п.
Січка Микола, 10 п.
Сіканець Маріян, 10 п.
Сікора Михайло, 10 п.
Сікорський Іван, 10 п.
Скрабський Володислав, 10 п.
Скула Дмитро, 10 п.
Слїпанюк Іван, 24 п. (в Росії)
Слободзян Яків, 3 у. л. (в Росії)
Смалець Роман, 10 п.
Смезко Петро, 10 п.
Соболь Станислав, 10 п.
Соболяк Йосиф, 10 п.
Соколовський Іван, 24 п. (в Росії)
Соник Микола, 24 п. (в Росії)
Сопа Яків, 10 п.
Сопчик Стефан, 10 п.
Сорока Микола, 10 п.
Сорич Іван, 24 п. (в Росії)
Соска Альбін, 10 п.
Сотурчак Станислав, 10 п.
Сова Микола, 10 п.
Стабрин Василь, 10 п.
Стахурський Йосиф, 10 п.
Стадник Іван, 10 п.
Станів Іван, 10 п.
Становський Тома, 10 п.
Старонь Антін, 11 у. (в Росії)
Стець Іван, 10 п.
Стернадик Павло, 10 п.
Стренадюк Юрко, 24 п. (в Росії)
Строїч Яків, 24 п. (в Росії)
Суляк Єфрем, 10 п.
Сутка Стефан, 10 п.
Сьвітлицький Фелікс, 10 п.
Сич Григорій, 10 п.
Сидор Іван, 35 з. о. (в Росії)
Сидор Максим, 34 з. о. (в Росії)
Сивий Стефан, 10 п.
Сивик Григорій, 10 п.
Табіновський Петро, 10 п.
Талпаш Василь, 10 п.
Тарчанин Василь, 10 п.
Тарнавський Михайло, 35 л., ран. (у шпитали в Росії)
Татарин Андрій, 10 п.
Текічка Гаврило, 10 п.
Телесницький Альойзій, 10 п.
Теравський Іван, 10 п.
Терещак Іван, 10 п.
Терлецький Василь, 9 д. (в Росії)
Ткачик Андрій, 10 п.
Токарчик Станислав, 10 п.
Товарський Михайло, 10 п.
Товпиха Федь, 3 у. л. (в Росії)
Тропак Михайло, 14 стр. (в Росії)
Труш Іван, 10 п.
Туцький Григорій, 10 п.
Тупис Петро, 10 п.
Тур Теодор, 10 п.
Турчинський Антін, 10 п.
Твардовський Йосиф, 10 п.
Тваридло Станислав, 10 п.
Тимчишин Мих., 27 стр. (в Росії)
Тимечко Станислав, 10 п.
Тимонь Михайло, 10 п.
Угрин Данило, 10 п.
Урбан Василь, 55 п. (в Росії)
Уторопчук Михайло, 24 п. (в Росії)
Фабук Домин, 10 п.
Фацевич Іван, 55 п. (в Росії)
Файка Іван, 10 п.
Федаш Іван, 10 п.
Федюк Яким, 33 а. (в Росії)
Фединяк Микола, 10 п.
Ференчук Стефан, 24 п. (в Росії)
Фіялка Стефан, 10 п.
Фльорик Михайло, 10 п.
Фортуна Іван, 10 п.
Форис Павло, 10 п.
Фукса Мартин, 10 п.
Фурманський Іван, 10 п.
Фуртак Василь, 10 п.
Футима Адам, 10 п.
Хабко Дмитро, 10 п.
Халамандра Микола, 24 п. (в Росії)
Хемич Іван, 10 п.
Хома Іван, 10 п.
Хованець Данько, 10 п.
Хуп Яким, 10 п.
Худзій Кирило, 10 п.
Цабан Михайло, 10 п.
Цебеняк Іван, 10 п.
Цебенко Іван, 10 п.
Цебуля Іван, 10 п.
Цесляк Йосиф, 55 п. (у шпитали в Росії)
Ціжман Кость, 10 п.
Цицик Теодор, 10 п.
Циганський Дмитро, 10 п.
Чарнецький Станислав, 10 п.
Чаваґа Іван, 24 п. (в Росії)
Чех Йосиф, 10 п.
Чекалюк Володимир, 11 [illegible] Росії)
Чепеляк Михайло, 10 п.
Черебець Ілько, 10 п.
Чмир Антін, 55 п. (в Росії)
Чокенюк Василь, 24 п. (в Росії)
Чуба Йосиф, 10 п.
Чушак Яків, 24 п. (в Росії)
Чиснок Михайло, 10 п.
Чиж Антін, 10 п.
Чиж Павло, 10 п.
Шафранський Юрко, 10 п.
Шаркевич Мартин, 10 п.
Шелещук Михайло, 10 п.
Шершень Франко, 10 п.
Шевчик Микола, 10 п.
Шлапа Фелікс, 10 п.
Шлїнка Андрій (інф.)
Шмелїй Йосиф, 10 п.
Шопа Володислав, 3 у. л. (в Росії)
Шопа Йосиф, 10 п.
Шпундер Аксентій, 35 з. о. (в Росії)
Шпирко Олекса, 10 п.
Шуба Андрій, 10 п.
Шуба Антін, 10 п.
Шуба Станислав, 10 п.
Шуль Йосиф, 10 п.
Шумелда Іван, 10 п.
Шумин Микола, 24 п. (в Росії)
Шувар Андрій, 55 п. (в Росії)
Швець Григорій, 10 п.
Швець Іван, 10 п.
Швед Семен, 10 п.
Шиб Роман, 10 п.
Шимчак Іван, 10 п.
Шимків Олекса, 10 п.
Шимондрик Ізидор, 10 п.
Шимоняк Микола, 10 п.
Щенета Володимир, 10 п.
Щерба Ілько, 10 п.
Щербас Кароль, 55 п. (в Росії)
Щудла Теодор, 10 п.
Щур Теодор, 55 п. (в Росії)
Юраш Іван, 10 п.
Юречко Петро, 10 п.
Юстван Рудольф, 33 а. (в Росії)
Ющак Онуфер, 10 п.
Яцух Іван, 10 п.
Янів Василь, 10 п.
Яремків Василь, 55 п. (в Росії)
Яросевич Іван, 10 п.
Ярош Іван, 10 п.
Ясїнський Іван, 55 п. (в Росії)
Ява Антін, 10 п.
Яворський Іван, 55 п. (у шпитали в Росії)

(Дальше буде).